
Profesor Ksawery Rowiński członkiem Akademii Nauk Medycznych ZSRR.

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 15/3, 654-655

1970

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ce nad dziejami wybranych problemów metaloznawstwa⁵ oraz edycji wybranych pism wybitnych uczonych polskich (S. Bryła, H. Czeczott, F. Jasiński, W. Krukowski, C. Witoszyński).

Ogólna synteza dziejów techniki polskiej napotyka na bardzo istotne trudności koncepcyjne ze względu na liczne uwarunkowania — krajowe i międzynarodowe — dziejów techniki. Bardziej celowym wydaje się łączne opracowanie historii techniki i historii kultury materialnej, co wymagałoby zacieśnienia współpracy z historykami kultury materialnej. Podobne trudności występują przy próbach opracowania dziejów techniki w pewnych okresach i dlatego syntezy historyczno-techniczne ograniczają się do dziejów pewnych gałęzi techniki, przeważają zaś prace monograficzne dotyczące wybranych problemów i wybranych postaci. W przygotowaniu natomiast jest wstępny zarys historii nauk technicznych w Polsce.

Większość powstałych dotychczas prac dotyczy historii techniki polskiej, natomiast w historii nauk technicznych zainteresowania dziejami powszechnymi są większe.

W okresie ostatniego 25-lecia wydano około 250 publikacji książkowych z zakresu historii techniki i nauk technicznych, wychodzi też wiele czasopism zamieszczających materiały z historii poszczególnych dziedzin techniki oraz poświęconych tematyce popularno-naukowej. W zakresie popularyzacji historii techniki, zwłaszcza polskiej, miała rolę odgrywają również inne środki masowego przekazu — radio, telewizja i film.

Poważną przeszkodą w prowadzeniu badań nad historią techniki i nauk technicznych jest zbyt mała kadra pracowników zajmujących się zawodowo tą dziedziną (liczba ich nie przekracza 10 osób). Większość badań jest zatem wykonywana przez pracowników różnych instytucji naukowych, a częściowo także przez pracowników przemysłu i emerytów. Sytuacja taka znacznie utrudnia planowe i skoordynowane prowadzenie badań, pilnym postulatem jest więc zorganizowanie studium doktorskiego w zakresie historii techniki.

W dyskusji, w której udział wzięli profesorowie — J. Michalski, B. Olszewicz, M. Serejski, B. Suchodolski, A. Tuszko, I. Zarebski, A. Zabko-Potopowicz i doc. M. Dembowska — ustosunkowano się do wygłoszonych referatów. Poruszono ponadto sprawę informacji naukowej, zwracając szczególną uwagę na potrzebę jej organizacji w zakresie historii nauki i techniki, kształcenia młodych kadr w tej dziedzinie a także wskazano na konieczność przeprowadzenia zespołowych studiów nad — znajdującymi się w naszych bibliotekach — średniowiecznymi rękopisami, pod kątem ich znaczenia dla historii nauki.

Na zakończenie posiedzenia doc. J. Dobrzycki z Pracowni Badań Kopernikańskich Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN, poinformował o stanie prac nad edycją *Opera omnia* Mikołaja Kopernika.

Ryszard Torchalski

PROFESOR KSAWERY ROWIŃSKI
CZŁONKIEM AKADEMII NAUK MEDYCZNYCH ZSRR

W dniu 25 marca 1970 r. ambasador Związku Radzieckiego w Polsce — A. Aristow wręczył dyplom członka zagranicznego Akademii Nauk Medycznych ZSRR prof. K. Rowińskiemu, członkowi Prezydium Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN, przewodniczącemu Zespołu Historii Nauk Medycznych Zakładu Historii Nauki

⁵ Np. dwie prace E. Tyrkiela; *Wykres żelazo-węgiel w rozwoju historycznym*. Wrocław 1963 oraz *Termodynamika stopów w rozwoju historycznym*. Wrocław 1969.

i Techniki PAN, członkowi Komitetu Redakcyjnego „Kwartalnika Historii Nauki i Techniki”, kierownikowi Katedry Radiologii Pediatrycznej Akademii Medycznej w Warszawie.

Wyróżnienie to jest wyrazem uznania dla wybitnych osiągnięć prof. K. Rowińskiego w dziedzinie radiologii pediatrycznej, organizacji szkolnictwa medycznego i kształcenia młodych kadr lekarskich oraz rozwoju współpracy między medycyną polską i radziecką.

Z DZIAŁALNOŚCI

ZAKŁADU HISTORII NAUKI I TECHNIKI PAN

Z PRAC NAD PRZYGOTOWANIEM KOLEJNYCH TOMÓW HISTORII NAUKI POLSKIEJ

13 marca 1970 r. w Zakładzie Historii Nauki i Techniki PAN w Warszawie odbyło się zebranie w sprawie przygotowania do druku kolejnych tomów *Historii nauki polskiej*, obejmujących wiek XIX i pierwszą połowę wieku XX (do roku 1945).

Wzięli w nim udział — profesorowie: J. Michalski, E. Olszewski, K. Rowiński, M. Serejski, B. Suchodolski, R. Wroczyński; docenci: J. Babicz, J. Dobrzycki, Z. Kolangowski, Z. Kowalewski oraz dr J. Skarbek i dr Z. Skubała-Tokarska.

Przygotowany na zebranie konspekt tomów ujmował dzieje nauki polskiej XIX i XX stulecia w ramy wyznaczone przez ważne okresy historyczne: 1. Od upadku Rzeczypospolitej szlacheckiej do powstania styczniowego; 2. Od powstania styczniowego do odzyskania niepodległości; 3. Od roku 1918 do 1945. W obrębie tych okresów konspekt przechodził od zagadnień ogólnych — dotyczących warunków politycznych, gospodarczych i społecznych, omówienia tła filozoficznego oraz ośrodków życia naukowego — do omówienia stanu wiedzy i osiągnięć w poszczególnych dziedzinach nauki i na koniec do charakterystyki omawianego okresu, podsumowującej całość problemów.

Otwierając zebranie prof. B. Suchodolski poinformował, że prace nad drukiem dwóch pierwszych tomów dobiegają końca a tom dokumentacyjny dla nich jest w ostatniej fazie opracowania.

W tece redakcyjnej znajduje się już część opracowań mających wejść do tomów kolejnych, poświęconych nauce polskiej XIX i XX w. Powstaje więc pytanie jak dalece prace nad tymi tomami różnić się mają od prac dotychczasowych.

Jak wiadomo tomy poprzednie są dziełem czterech autorów, którzy przygotowali je w oparciu o bogaty materiał szczegółowy, opracowany przez wielu specjalistów.

Ta metoda pracy wydaje się nieodpowiednia dla tomów obejmujących XIX i XX w., ze względu na daleko już posuniętą, w tym okresie, specjalizację w poszczególnych dziedzinach nauki. Bardziej celowym byłby jej podział pomiędzy autorów, którzy opracowaliby tematy, ujęte w konspekcie jako tzw. ogólne i specjalistów z poszczególnych dyscyplin naukowych, którzy z kolei napisaliby rozdziały poświęcone tematom szczegółowym.

Do uzgodnienia pozostaje również charakter opracowań specjalistycznych. Wprowadzie ogólne dyrektywy dla historyków poszczególnych specjalności są już przygotowane i znajdują się w ich rękach, jednak z dotychczas złożonych w Zakładzie materiałów wynika, że pewne elementy jedni autorzy traktują w sposób bardziej szczegółowy drudzy w bardziej syntetyczny. Przykładem może być różne potraktowanie wpływów nauki zagranicznej na polską i odwrotnie, szkolnictwa i po-